

Leer

Vraag

Ontmoet

Lees

Doe

De Bibliotheek De Groene Venen

Jaarverslag 2023

Voorwoord

Sinds jaren verschuift de traditionele bibliotheekfunctie van het uitlenen van boeken naar de invulling van een bredere maatschappelijke en educatieve opdracht, waarbij het accent ligt op taalontwikkeling, (spreken, lezen en schrijven), ontwikkeling van digitale vaardigheden, digitale geletterdheid en leesbevordering. Dit alles om de inwoners van de drie gemeenten in het werkgebied van de Bibliotheek de kans te bieden zich verder te ontwikkelen en op een volwaardige manier te participeren in de hedendaagse maatschappij.

Het bevorderen van kansengelijkheid en het tegengaan van sociaal isolement is een taak die steeds belangrijker wordt. De Bibliotheek speelt daarbij, met name in deze regio met diverse eigen dorpen, een belangrijke rol in de cohesie van die dorpen.

Het jaar 2023 was gelukkig weer een heel jaar zonder beperkingen door de pandemie. Het was voor onze Bibliotheek echter een zeer onrustig jaar door de verwachte financiële tekorten. Het invulling geven aan de wettelijke taken van de Wet stelsel openbare bibliotheek (Wsob) en de opdracht van de gemeenten kwam hierdoor in gevaar.

De gemeenten hechten aan een goede basisvoorziening voor alle inwoners. De gezamenlijke inspanningen zijn gericht op verbetering van de bibliotheekdienstverlening en met name op de ondersteuning van inwoners in het aanleren en onderhouden van basisvaardigheden en daarmee ook de bestrijding van laaggeletterdheid.

Gelukkig hebben we in goede samenwerking met de gemeenten en de interne organisatie het negatieve resultaat kunnen beperken. Daarnaast hebben de gemeenten de specifieke uitkering voor het doorontwikkelen van de bibliotheekdienstverlening aangevraagd. Eventuele toekenning (in maart 2024 verwacht) zal de mogelijkheden voor de toekomstbestendigheid van de dienstverlening voor de inwoners sterk kunnen verbeteren.

Ik dank de vele vrijwilligers en medewerkers voor hun enthousiasme en grote inzet in 2023. Dankzij hunde Bibliotheek voor veel inwoners de plek voor persoonlijke ontwikkeling en ontmoeting!

Gillian de Koning-Keg
directeur- bestuurder

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	1
Inhoudsopgave.....	2
Beleidskaders.....	3
• Landelijke ontwikkelingen	
• Gemeentelijke opdracht	
• Lokaal Bibliotheekbeleid	
De fysieke en digitale Bibliotheek.....	5
• De fysieke Bibliotheek	
• De digitale Bibliotheek	
Educatie, leesbevordering en leesplezier.....	14
• De dienstverlening	
• BoekStart	
• BoekStart in de kinderopvang	
• De VoorleesExpress	
• De Bibliotheek op School	
• Gezinsaanpak	
• Educatief jaaraanbod	
• Ambities voor het jaar 2024	
Een leven lang leren, basisvaardigheden en digitale inclusie.....	16
• Het Digi-Taalhuis	
• Programmering Taal	
• Programmering Digitaal	
• Informatiepunt Digitale overheid	
• Formulierenbrigade	
• Ambities voor het jaar 2024	
Programmering Cultuur.....	17
• Culturele lezingen i.s.m. partners	
• Ambities voor het jaar 2024	
Factsheet.....	18

Landelijke ontwikkelingen

‘Het kabinet wil de openbare bibliotheek op zoveel mogelijk plaatsen terugbrengen, als plek waar mensen kunnen lezen, leren en elkaar ontmoeten.’

Deze woorden van de Koning geven een grote blijk van waardering voor alle bibliotheekorganisaties en hun medewerkers. Het geeft aan wat een grote ontwikkeling de Bibliotheek in het jaar 2023 heeft doorgemaakt. De belangrijke rol die Bibliotheekorganisaties vervullen, ieder voor zich én samen, is onderkend door drie bestuurslagen, Ministerie OCW, IPO en VNG, en is bekrachtigd in het Bibliotheekconvenant 2020-2023 tussen de bestuurslagen en het Bibliotheekstelsel.

Gemeentelijke opdracht

De Bibliotheek De Groene Venen werkt voor drie gemeenten: Bodegraven-Reeuwijk, Waddinxveen en Zuidplas. De opdracht van deze drie gemeenten aan de Bibliotheek De Groene Venen 2022-2026 bestaat uit de volgende twee componenten:

1. Ontwikkelingsrichting van de Bibliotheek en bijbehorende kwaliteitsborging;
2. Te boeken resultaten met bijbehorende indicatoren die van toepassing zijn voor alle drie gemeenten en specifieke lokale wensen en uitwerkingen op basis van bilateraal overleg tussen de betreffende gemeente en de Bibliotheek.

De daarbij door de drie gemeenten geformuleerde maatschappelijke opgaven zijn:

- Participatie in de informatiesamenleving;
- Alle inwoners kunnen zich ontwikkelen en ontplooien;
- Alle inwoners leveren een bijdrage aan leefbaarheid en sociale cohesie in de lokale samenleving.

In 2023 heeft de Bibliotheek haar dienstverlening voor de inwoners van de gemeenten helder in kaart gebracht middels een dienstenboek. Dit bevat een overzicht van diensten, doelgroepen en beoogde effecten. Per dienst worden de kosten benoemd. Ook de manier van monitoren van effecten en wijze van evalueren wordt hierin omschreven.

Lokaal Bibliotheekbeleid

De missie van de Bibliotheek De Groene Venen is als volgt.

‘De Bibliotheek stimuleert (digi)taalvaardigheid en draagt bij aan de preventie van laaggeletterdheid. Zij bevordert met haar basiscollectie het leesplezier. Samen met haar lokale partners vormt de Bibliotheek een inspirerende ontmoetingsplek waar (educatieve) activiteiten plaatsvinden ter ondersteuning van de ontwikkeling van basisvaardigheid van jeugd (0-13 jaar) en kwetsbare burgers. De Bibliotheek draagt bij aan de persoonlijke ontwikkeling en de zelfredzaamheid van inwoners van het werkgebied nu en in de toekomst.’

In 2022 stelde de Bibliotheek De Groene Venen een toekomstvisie voor 2035 op, die in 2023 is vertaald naar een beleidsplan voor 2024-2028. Dit beleidsplan zal in 2024 verder worden uitgewerkt.

De Bibliotheek De Groene Venen maakt deel uit van het Zuid-Hollands Bibliotheeknetwerk. Binnen het provinciaal netwerk wordt continu gekeken naar een effectieve samenwerking. De Bibliotheek maakt ook deel uit van het landelijke netwerk, werkt mee aan de uitvoering van de landelijke netwerkagenda en maakt gebruik van landelijke ontwikkelde producten en acties. De uitvoering, het beheer en onderhoud van het Bibliotheekstelsel en ICT, alsook het transport van onderling leenverkeer wordt verzorgd door Provinciale Ondersteuning Instelling Probiblio, met subsidie van de provincie Zuid-Holland.

‘Ik lees heel graag, maar boeken zijn duur. De bieb is daarom geweldig. Ik moet er niet aan denken dat hij zou verdwijnen.’

~Lid van de Bibliotheek
Reeuwijk

- De fysieke Bibliotheek

- Medewerkers

Het jaar 2023 was op personeelsgebied een uitdagend jaar. Medewerkers gingen met pensioen, met langdurig (ziekte)verlof of op weg naar een nieuwe uitdaging. Ook in de bibliotheekwereld is het een kunst om deskundige nieuwe medewerkers te werven en vast te houden. Aandachtspunt was het voor het voetlicht brengen van de Bibliotheek als aantrekkelijke werkgever. We zijn blij dat het gelukt is om weer voor een volledige personeelsbezetting te zorgen. De volgende functies zijn opnieuw ingevuld: NT1 docent, NT1 docent, Taalhuiscoördinator en een Medewerker Informatie en Advies. Ook waren er intern wat verschuivingen. Een MT-lid nam afscheid, zij is nog niet vervangen. In totaal zijn er 31 betaalde medewerkers in dienst, zij werken in totaal 19.1 FTE.

Als organisatie met 'Een leven lang leren' hoog in het vaandel, vinden we het belangrijk dat ook onze medewerkers zich kunnen blijven ontwikkelen. Met elke medewerker zijn ontwikkelgesprekken gevoerd. Iedereen kreeg de mogelijkheid deel te nemen aan de trainingen Feedback en Timemanagement. De Directe Dienstverlening voltooide het leertraject Publieke diensten en nam deel aan een IDO-training. Verder ontwikkelden verschillende medewerkers hun expertise op hun eigen werkgebied.

Het team HR werd ook dit jaar ondersteund door extern ingehuurde HR expertise.

- Vrijwilligers

De inzet van vrijwillige medewerkers is van groot belang binnen de dienstverlening van de Bibliotheek. De inzet van vrijwilligers versterkt de maatschappelijke meerwaarde van de Bibliotheek en verhoogt betrokkenheid van de burgers vanuit de verschillende gemeenten. De inzet van vrijwilligers werkt aanvullend en wordt ondersteund en uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van betaalde medewerkers.

De organisatie profileert zich als een aantrekkelijke organisatie, waar iedere vrijwilliger zich thuis voelt en tot zijn of haar recht kan komen. Voorwaarden en afspraken die hiervoor nodig zijn, zijn opgenomen in het vrijwilligersbeleid van de Bibliotheek.

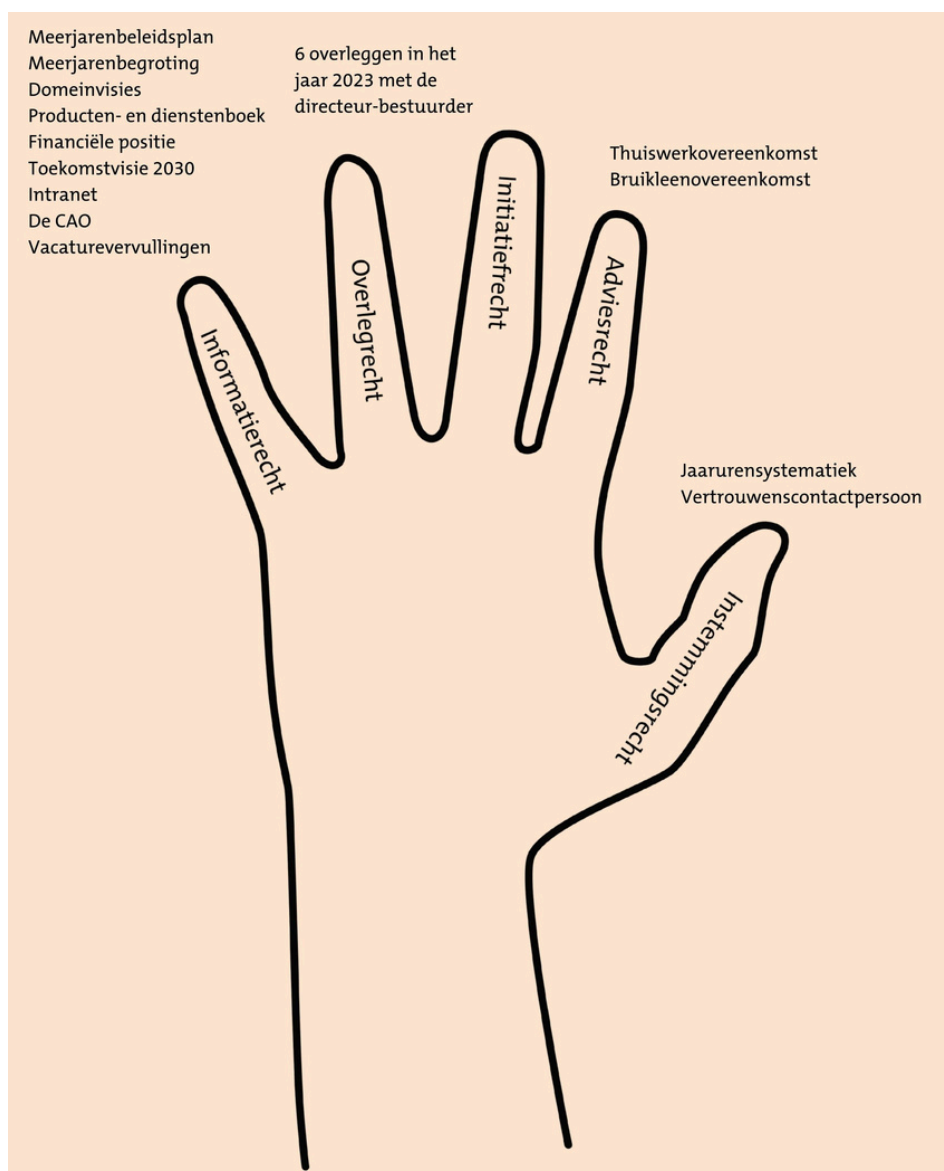
Dat de organisatie structureel werkt aan goed vrijwilligersbeleid en -management blijkt uit het NOV-keurmerk dat in het jaar 2022 voor vier jaar is toegekend. Het NOV-keurmerk staat voor kwaliteit en betrouwbaarheid.

- Personeelsvertegenwoordiging

In het eerste halfjaar van 2023 bestond de PVT uit vier leden, een voorzitter, twee algemene leden en een aspirant-lid. In het tweede halfjaar van 2023 is deze samenstelling iets gewijzigd in een voorzitter en drie algemene leden. Aangezien er zich geen andere kandidaten beschikbaar hadden gesteld, waren verkiezingen conform beleid niet noodzakelijk.

Er is bewust voor gekozen dat de PVT enkel het betaalde personeel vertegenwoordigt. Daarmee worden de circa 350 onbetaalde medewerkers niet vertegenwoordigd. Hoe dit wel ingebed kan worden in de organisatie is een punt van overleg.

Vanwege de wijzigingen in de samenstelling van de PVT is er in het najaar van 2023 een training gevolgd bij trainings- en adviesbureau LOOF. Na deze tweedaagse training zijn de leden van de PVT beter op de hoogte van de rechten, plichten en bevoegdheden van de PVT volgens de CAO.

De rechten van de PVT

Met de komst van het nieuwe intranet heeft de PVT in het jaar 2023 geen nieuwsbulletins meer gestuurd. De communicatie met het personeel verloopt nu via het intranet, waar de PVT haar eigen sub-pagina heeft.

Natuurlijk worden er voor het jaar 2024 ook al plannen gemaakt. Op de eerste plaats vindt de PVT het van groot belang dat de communicatie tussen de PVT en de medewerkers wordt geïntensiveerd. In het voorjaar van 2024 zal hiervoor een plan van aanpak worden geschreven.

Daarnaast is de PVT voornemens steeds meer en meer een proactieve houding aan te nemen. Het verder uitbouwen van het initiatiefrecht is hierbij een belangrijke pijler. Waar de PVT in het jaar 2023 nog een volgzaam houding aannam, zal het jaar 2024 in het teken staan van assertiviteit.

Tot slot zal de rol van de PVT verder uitgediept worden door middel van een vervolg op de deskundigheidsbevordering die in het jaar 2023 heeft plaatsgevonden. Met nog meer kennis van zaken hopen de leden van de PVT nog beter uitvoering te kunnen geven aan de rechten en plichten die er zijn.

◦ Fysieke collectie

Het aantal reserveringen is in de vestigingen gelijk gebleven of iets gedaald. Dit heeft zeer waarschijnlijk te maken met de sluiting van vestigingen tijdens corona. Klanten mochten bepaalde periodes wel reserveringen ophalen maar geen boeken uitzoeken.

De collecties in de vestigingen zijn ongeveer gelijk gebleven. Minstens 10% is vervangen. De algehele collectie van De Bibliotheek De Groene Venen is gegroeid door de aanschaf voor de Bibliotheken Op School. Deze collecties groeien op de meeste scholen nog waardoor het aantal banden van de Bibliotheek toeneemt.

◦ Vormen van lidmaatschap

Op het moment dat inwoners een abonnement afsluiten bij de Bibliotheek hebben ze toegang tot een schat aan boeken, e-books, luisterboeken, cd's, dvd's en tijdschriften. Bovendien geniet je als lid allerlei kortingen en voordelen, binnen en buiten de Bibliotheek.

Door verschillende abonnementsvormen aan te bieden, is er voor iedere inwoner een abonnement beschikbaar dat bij hem of haar past. We streven hiernaar naar een voor iedereen betaalbare dienstverlening, zodat ook de inwoners met wat minder budget gebruiken kunnen maken van de diensten van de Bibliotheek.

Kinderen tot 18 jaar kunnen gratis lid worden en materialen lenen. Dit is ook in de wet bepaald. Volwassenen betalen voor een lidmaatschap waarmee zij boeken kunnen lenen en toegang hebben tot de digitale Bibliotheek. Lenen zonder abonnement is ook mogelijk. Utleningen worden dan met de BiebApp geregistreerd en per uitgeleend item betaald. Niet mobiele leden kunnen gebruik maken van de Thuiservice, de thuisbezorgservice door vrijwilligers die boeken aan huis brengen en weer ophalen.

◦ Doelgroepen

De Bibliotheek is er voor alle inwoners in het werkgebied. Het is een plek waar je, zonder dat er iets van je verwacht wordt, mag zijn wie je bent. Iedereen mag binnenlopen, een krant of tijdschrift lezen of werken en studeren. We richten ons met onze collectie en activiteiten op iedereen die zich persoonlijk wil ontwikkelen. Als Bibliotheek hebben daarnaast gekozen voor extra aandacht voor de kwetsbare burger: laaggeletterden (NT1 en NT2), digitaal niet comfortabele inwoners en jeugd van nul tot twaalf jaar.

○ Klanttevredenheid

Elk jaar wordt er door ProBiblio onderzoek gedaan naar de klanttevredenheid door middel van het zogenoemde BiebPanel bezoekers- en ledenonderzoek. Ook in 2023 is dit onderzoek uitgevoerd door de medewerkers van de directe dienstverlening in de Bibliotheek.

Uit het onderzoek is gebleken dat leden zeer te spreken zijn over de Bibliotheek. Zij noemen hierbij spontaan de vriendelijke en behulpzame medewerkers, de uitgebreide collectie, de openingstijden en de sfeer en inrichting van de gebouwen. Een overgrote meerderheid van 91% geeft aan zeer tevreden te zijn over (de prijs van) het abonnement. Hier is een positieve ontwikkeling te zien ten opzichte van voorgaande jaren.

De toegevoegde waarde van de Bibliotheek wordt vooral gezien op persoonlijk gebied. Dit omdat leden door het niet hoeven aan te schaffen van boeken aanzienlijk wat geld kunnen besparen. Naast goedkoop wordt dit ook gezien als duurzaam. De laagdrempeligheid van de Bibliotheek is hierbij een groot voordeel. De Bibliotheek is voor iedereen toegankelijk. Niet alleen voor leesbevordering, hoe belangrijk ook, maar zeker ook om kennis uit te breiden en andere mensen te ontmoeten.

De meerderheid van de leden geeft aan dat de Bibliotheek mensen helpt bij het leren van nieuwe dingen en ze de kans geeft beter mee te doen in de samenleving. De inwoners van de gemeenten weten de Bibliotheek goed te vinden met hun vragen en problemen. Dit zorgt voor een afname van dagelijkse stress en gevoelens van eenzaamheid.

In totaal geeft 38% van de leden de Bibliotheek een cijfer van een negen of een tien, een percentage van 53% een zeven of een acht en een percentage van 8% een zes of lager.

○ Marketing en Communicatie

Ook in 2023 werd op marketingstrategie samengewerkt met de Bibliotheek Krimpenerwaard. Er werd een nieuwe domeinvisie marketing geschreven, die begin 2024 wordt uitgewerkt in een operationeel plan. Hierbij sluit de marketingvisie aan bij het beleidsvisietraject, dat in 2023 is gestart en in 2024 zal worden afgerond.

De contentstrategie is dit jaar uitgerold. Door elke twee maanden te kiezen voor een thema waaraan op alle communicatiekanalen van de Bibliotheek extra aandacht wordt besteed, wordt de informatie richting klant beter gestroomlijnd.

Als Bibliotheek worden we op het gebied van marketing ondersteund door ProBiblio (BiebPanel, Mosaic, digitale nieuwsbrief, deskundigheidsbevordering, positionering). Het strategisch CRM plan, dat onder begeleiding van ProBiblio tot stand is gekomen, heeft in 2023 meer handen en voeten gekregen. Zo is gestart met het uitrollen van het activiteitenshop 'Olifantenpaadje'. Door het gebruik van dit systeem voor de verkoop van tickets zullen we meer inzicht krijgen in de bezoekers van de activiteiten, hun tevredenheid en hun wensen.

Zo kunnen we deze bezoekers makkelijker betrekken bij andere activiteiten van de Bibliotheek. Ook voor het aanbod aan het onderwijs gaan we met het Olifantenpadje werken.

- Stakeholders

Belangrijkste stakeholders voor de Bibliotheek zijn op dit moment de drie gemeenten. De directeur-bestuurder heeft regelmatig bestuurlijk en ambtelijk overleg over de uitvoering van de gemeentelijke opdracht en financiën. Op ambtelijk niveau is regelmatig contact op inhoud met medewerkers uit verschillende teams van de Bibliotheek. We sluiten, waar mogelijk en wenselijk, als partner aan bij door de gemeente geïnitieerde projecten als de Gezinsaanpak.

Middels het Digi-Taalhuisnetwerk is structureel overleg met samenwerkingspartners binnen de gemeenten. Verder zijn VVE- en onderwijsinstellingen belangrijke samenwerkingspartners op het gebied van de Bibliotheek op School en BoekStart in de Kinderopvang.

‘Ik kwam altijd in
in een andere
bieb, maar die
haalt het niet bij
jullie bieb. Wat
een mooie
uitstraling!’

~Lid van de Bibliotheek
Waddinxveen

○ Overzicht openstelling vestigingen, openingstijden

Bodegraven	Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag	Zaterdag
Openingstijden	10.00-14.00* 14.00-17.30	10.00-14.00* 14.00-17.30	10.00-14.00* 14.00-17.30	10.00-14.00* 14.00-17.30	10.00-14.00* 14.00-17.30 18.30-20.00	10.00-14.00
Leestafel aanwezig Werkplekken aanwezig *Zelfbedieningsuren						
Reeuwijk	Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag	Zaterdag
Openingstijden	10.00-14.00* 14.00-17.30	10.00-14.00* 14.00-17.30	10.00-14.00* 14.00-17.30	10.00-14.00* 14.00-17.30	10.00-14.00* 14.00-17.30 18.30-20.00	10.00-14.00
Leestafel aanwezig Werkplekken aanwezig *Zelfbedieningsuren						
Waarder	Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag	Zaterdag
Openingstijden	15.30-17.00	Gesloten	12.30-14.00	Gesloten	Gesloten	10.00-12.00
Leestafel aanwezig Werkplekken aanwezig						
Waddinxveen	Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag	Zaterdag
Openingstijden	10.00-13.00* 13.00-17.30	10.00-13.00* 13.00-17.30	10.00-13.00* 13.00-17.30	10.00-13.00* 13.00-20.00	10.00-13.00* 13.00-17.30	10.00-14.00
Leestafel aanwezig Werkplekken aanwezig *Zelfbedieningsuren						
Nieuwerkerk	Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag	Zaterdag
Openingstijden	14.00-17.00	14.00-17.00	10.00-14.00* 14.00-17.00	10.00-14.00* 14.00-17.00	14.00-17.00 18.30-20.00	10.00-13.00
Leestafel aanwezig Werkplekken aanwezig *Zelfbedieningsuren						
Zevenhuizen	Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag	Zaterdag
Openingstijden	14.00-17.00 18.30-20.00	14.00-17.00	14.00-17.00	14.00-17.00 18.30-20.00	14.00-17.00	10.00-13.00
Leestafel aanwezig Werkplekken aanwezig *Zelfbedieningsuren						
Moordrecht	Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag	Zaterdag
Openingstijden	14.00-17.00	14.00-17.00	14.00-17.00	14.00-17.00	14.00-17.00	10.00-12.00

○ Overzicht openstelling vestigingen, spreekuren

Bodegraven	Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag	Zaterdag
Spreekuren	10.00-12.00 Taalhuis & IDO				14.00-16.00 Digi spreekuur 14.30-16.30 Taalhuis & IDO	
Reeuwijk	Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag	Zaterdag
Spreekuren	10.00-12.00 Taalhuis & IDO				14.00-16.00 Digi spreekuur 14.30-16.30 Taalhuis & IDO	
Waddinxveen	Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag	Zaterdag
Spreekuren		10.00-12.00 Taalhuis & IDO		14.00-15.00 Digi spreekuur 14.30-16.30 Taalhuis & IDO	10.00-12.00 Formulieren brigade	
Nieuwerkerk	Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag	Zaterdag
Spreekuren	14.30-16.30 Taalhuis & IDO		10.00-12.00 Taalhuis & IDO			
Zevenhuizen	Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag	Zaterdag
Spreekuren					14.30-16.30 Taalhuis & IDO	
Moordrecht	Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag	Zaterdag
Openingstijden		14.30-16.30 Taalhuis & IDO				

• De digitale Bibliotheek

◦ Digitale innovatie

De Bibliotheek heeft het voorrecht om dicht bij de inwoners van het werkgebied te staan. Dit geeft ons de kans om bepaalde zaken snel te signaleren en hierop in te spelen. Dit geldt zeker voor het digitale gebied.

Een groot aantal zaken moet digitaal worden geregeld. Wat we zien is dat de digitale kloof steeds groter wordt. We zien de kansen, maar ook de zaken waar de inwoners mee worstelen. We signaleren ongemak, angst en gebrek aan zelfvertrouwen en zelfredzaamheid. Een ontwikkeling waar we als Bibliotheek zeker op in moeten spelen. Het is noodzakelijk om de inwoners van het werkgebied vooruit te helpen, te ondersteunen en zelfredzaam te maken.

Digitaal burgerschap draait immers om het zelf regie nemen, over kunnen functioneren in een maatschappij die zich op digitaal gebied razendsnel ontwikkelt. Een kans die we hierbij zien is het slaan van een brug tussen jong en oud, om zo de digitale kloof te overbruggen. Bovendien is het van groot belang om de jeugd te betrekken bij het werk dat de Bibliotheek doet. De jeugd is immers de toekomst.

We zien het leesplezier en de leesmotivatie van deze doelgroep afnemen. Door ook op dit gebied de digitale weg te bewandelen, geef je jongeren toegang tot een enorme collectie in bijvoorbeeld de online bibliotheek. De samenwerking tussen de Bibliotheek en het onderwijs is hierbij essentieel. Door gebruik te maken van smartphones, QR-codes en VR-brillen bereiken we een doelgroep die we niet willen missen.

Een andere belangrijke pijler is de gezondheidszorg, ook deze wordt steeds meer en meer gedigitaliseerd. Een grote groep mensen kan deze ontwikkeling niet bijhouden. De Bibliotheek werkt hierin samen met de gezondheidszorg, omdat juist deze doelgroep vaker naar de huisarts gaat en de praktijken ook minder belast worden als patiënten bepaalde vaardigheden leren, zodat zij online en zelfstandig dingen kunnen regelen.

Een laatste ontwikkelingen die we willen belichten, is de aandacht voor digitaal nalatenschap. Een deel van ons leven speelt zich online af, maar wat gebeurt er met al onze accounts als je komt te overlijden? Dit geldt voor zowel de jongeren als de ouderen. Ons inziens past dit naadloos in de ontwikkelingen van het digitaal burgerschap.

Door de maatschappelijke ontwikkelingen en de signalen vanuit de inwoners op de voet te volgen, blijft de Bibliotheek continu innoveren. Het geeft ons de kans om het aanbod aan te passen aan wat er leeft, aan waar behoefte aan is. Digitaal burgerschap was in 2023 een belangrijk onderwerp en zal dat in het jaar 2024 ook zeker blijven.

- **De Online Bibliotheek-app**

Naast een aantrekkelijke fysieke collectie wordt het digitale aanbod steeds belangrijker. Immers meer en meer zijn de fysieke en de digitale wereld met elkaar verweven. Smartphones, tablets, online producten enzovoort zijn niet meer weg te denken uit het leven van alledag. De Koninklijke Bibliotheek (KB) verzorgt samen met de lokale bibliotheken (ook financieel) de digitale Bibliotheek. Dat gebeurt onder andere met Bibliotheek.nl en een digitale jeugdbibliotheek. Via de Bibliotheek online hebben bibliotheekleden toegang tot 35.000 e-books, 5.000 luisterboeken en diverse apps. De digitale collectie bestaat naast uit e-books en luisterboeken, ook uit online tijdschriften, diverse databases en een digitale kennisbank.

Een onderdeel hiervan is ook Muziekweb met 600.000 cd's, 300.000 lp's, 30.000 muziekdvd's en 6 miljoen tracks die te beluisteren zijn in de Online Bibliotheek.

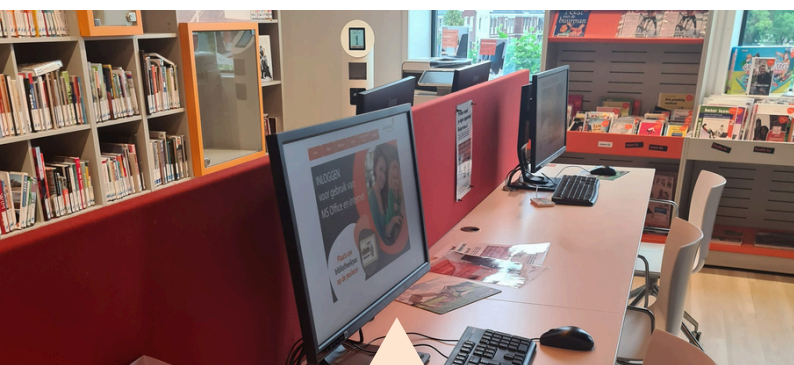
De Online Bibliotheek maakt gebruik van een App, geschikt voor Android en Apple. Met de Online Bibliotheek-app zoek, download leen, lees en luister je overal e-books, tijdschriften, luisterboeken en podcasts. Daarnaast kan je previews van boeken bekijken en beluisteren, is de leengeschiedenis van leden zichtbaar in de app, is er de optie om boeken te verlengen en is er oneindig veel inspiratie te vinden.

Ook voor de jeugd is dit aanbod beschikbaar, aangevuld met voorleesfilmpjes beschikbaar in meerdere talen: Nederlands, Pools, Turks, Arabisch, Engels en Spaans.

De App is te gebruiken op de e-reader, computer, laptop en smartphone. Het enige wat je nodig hebt, is een internetverbinding.

- **Online cursusaanbod**

Met een bibliotheekpas heb je toegang tot 160 verschillende online cursussen op het gebied van communicatie, persoonlijke kracht, taal- en communicatieve vaardigheden. Alle leden van de Bibliotheek kunnen deze online cursussen volgen via de aanbieders Soofos, GoodHabitz en Skillstown. Daarnaast is er via de Bibliotheek 24/7 toegang tot websites als oefenen.nl, theorie.nl en SeniorWeb.

‘Wat fijn dat ik nu de website weer kan bezoeken, dankuwel. Ik ben een blij mens!’

~Lid van de Bibliotheek
Waddinxveen

Educatie, leesbevordering en leesplezier 0-13 jaar

◦ De dienstverlening

Op het gebied van leesbevordering voor het basisonderwijs en voortgezet onderwijs is er ook dit jaar is weer volop ingetekend op de programma's uit het jaaraanbod voor de scholen en voorschoolse instellingen. Door middel van deze programma's worden leerlingen gestimuleerd tot lezen en bibliotheekbezoek.

Een steeds belangrijker onderdeel van zelfredzaamheid in de maatschappij is naast het goed kunnen lezen digitale geletterdheid. Om kinderen hier goed op voor te bereiden heeft de bibliotheek in haar jaaraanbod voor het onderwijs verschillende programma's op dit gebied. Naast programma's die de Bibliotheek uitvoert zijn er ook leskisten voor het onderwijs ontwikkeld die leerkrachten zelf kunnen gebruiken tijdens hun lessen digitale geletterdheid.

◦ BoekStart

Alle ouders van jonge kinderen, tot 3 jaar, hebben bij het inschrijven van hun kind als lid van de Bibliotheek een BoekStart koffertje ontvangen. Hierin zitten folders en boekjes voor het zeer jonge kind. Dit koffertje is bedoeld om ouders te stimuleren hun kind vanaf jonge leeftijd veel voor te lezen. Voorlezen en praten met je kind geeft kinderen een belangrijke basis bij de taalontwikkeling.

◦ BoekStart in de kinderopvang

In de kinderopvang is tijdens en na Corona veel wisseling van personeel geweest. Daarom is in 2023 eerst ingezet op het trainen van nieuwe pedagogisch medewerkers op bestaande locaties. Daarnaast zijn zes nieuw locaties opgestart. Deze locaties zijn opgestart met subsidie van de 'Impulsregeling 2023-2024, Masterplan basisvaardigheden voor bibliotheken'.

◦ De VoorleesExpress

In gemeente Waddinxveen is er in 31 gezinnen voorgelezen. In 15 gezinnen is het een voorleestraject afgerond en in 16 gezinnen loopt het door in 2024. De betrokken toeliders zijn de peutergroepen Groenoord en Park Triangel, De Regenboog, de Koning Willem Alexanderschool, Theo Thijssen, Enver en GGD.

In 6 gezinnen hebben de ouders zich na de afsluiting van de VoorleesExpress aangemeld bij het Taalhuis om beter Nederlands te leren lezen, spreken, luisteren of schrijven.

In gemeente Zuidplas zijn 26 voorleestrajecten afgerond in 2023. In 25 gezinnen is gestart met een traject. Deze zijn nog niet afgerond maar lopen door in 2024. In een gezin heeft de moeder zich aangemeld bij het Taalhuis. Een aantal moeders had al taallessen bij de Bibliotheek.

De voorlezers geven in de VoorleesExpressapp aan dat:

- 18 % van de ouders doorverwezen is naar ander aanbod;
- 43 % heeft aangegeven zijn basisvaardigheden te willen vergroten;
- 87 % van de ouders meer ondersteunende taalactiviteiten thuis doen;

- 32% van de gezinnen heeft taalstimuleringsactiviteiten een vaste plek in het gezin gegeven;
- 59 % van de gezinnen doorloopt het traject goed, maar bij deze gezinnen twijfelt de voorlezer of dit blijvend zal zijn;
- 87% van de kinderen heeft, volgens de voorlezer, meer zelfvertrouwen;
- 62% van de kinderen is, volgens de voorlezer meer gaan praten;
- 100% van de gezinnen heeft, volgens de voorlezer, meer plezier gekregen in (voor)lezen.

◦ De Bibliotheek op School

Eind 2022 heeft de bibliotheek subsidie aangevraagd en toegekend gekregen vanuit de 'Impulsregeling 2023-2024, Masterplan basisvaardigheden voor bibliotheken'. Na de zomervakantie zijn de werkzaamheden gestart voor het opzetten van vier bibliotheken op school. Deze worden begin 2024 geopend. Het CoeneCoop college (Waddinxveen) heeft haar nieuwe gebouw betrokken op steenworp afstand van de bibliotheek in de Kroon en is een samenwerkingsverband aangegaan volgens het concept van De Bibliotheek Op School VO. In 2024 wordt deze samenwerking verder vormgegeven.

◦ Gezinsaanpak

Vanaf september 2023 participeert de Bibliotheek op verzoek van de gemeente Waddinxveen in de Uitrolfase van de Gemeentelijke Gezinsaanpak Geletterdheid van Stichting Lezen. In het kader van de Kansrijke start willen wij graag onze expertise inzetten.

◦ Ambities voor het jaar 2024

Gezinsaanpak wordt de komende jaren een steeds belangrijker thema voor de bibliotheek. Hierbij gaan educatief team en taalteam nauw samenwerken. In 2024 worden ten minste vier bibliotheken op School geopend en vijf BoekStart in de Kinderopvang locaties.

‘Mijn zoon is zoveel vooruit
gegaan met lezen op school
door de VoorleesExpress!’

~Lid van de Bibliotheek
Nieuwerkerk

Een leven lang leren, basisvaardigheden en digitale inclusie

o Het Digi-Taalhuis

Het Digi-Taalteam bestond in het jaar 2023 uit zes medewerkers, aangestuurd door een lid van het Managementteam. Er heeft een aantal personele wisselingen plaatsgevonden, maar dit heeft geen invloed gehad op de aanwezige expertise. Daarnaast zou het taalonderwijs van de Bibliotheek niet kunnen bestaan zonder alle vrijwilligers die bereid zijn op structurele basis met de cursisten aan de slag te gaan.

Alle taalvrijwilligers van de Bibliotheek zijn in het bezit van een VOG en in het bezit van het certificaat dat ze ontvangen hebben na het volgende van de 'Basistraining Taalvrijwilliger', ontwikkeld door Stichting Lezen en Schrijven. Op deze manier waarborgen wij de kwaliteit van het vrijwilligerswerk.

Een belangrijk onderdeel van het Digi-Taalhuis is de collectie voor cursisten en vrijwilligers. De collectievorming is onderdeel van de algemene collectievorming van de Bibliotheek en bestaat uit ruim 1300 banden. Zowel cursisten als vrijwilligers krijgen, zolang ze actief zijn voor de Bibliotheek, kosteloos een bibliotheekabonnement aangeboden. Op deze manier kan er gratis gebruik gemaakt worden van de collectie van het Taalhuis.

o Programmering Taal

Onder de programmering Taal vallen de volgende activiteiten:

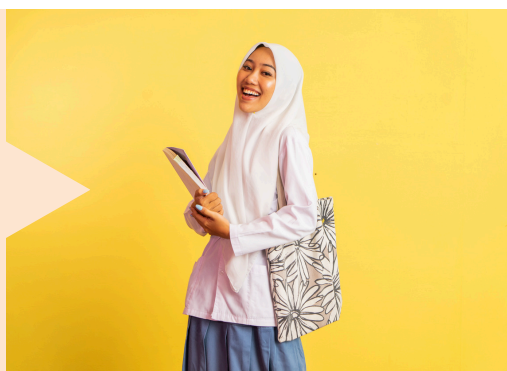
- Taalcursus Nederlands
- Bijeenkomsten gericht op beter leren lezen en schrijven
- Zomerschool
- Taalcoaching
- Taalbijeenkomsten voor laagtaalvaardige ouders
- NT1-projecten

o Programmering Digitaal

Onder de programmering Digitaal vallen de volgende activiteiten:

- Klik & Tik
- Digisterker
- Digitale basisvaardigheden

Bovenstaande tekst is een korte samenvatting van het Jaarverslag Digi-Taalhuis. Het onderdeel 'Een leven lang leren, Basisvaardigheden en Digitale Inclusie' beschikt over een eigen jaarverslag. Scan de QR-code en lees er alles over.

- **Informatiepunt Digitale Overheid**

De Bibliotheek De Groene Venen verzorgt in de drie gemeenten de dienstverlening rond het Informatiepunt Digitale Overheid (IDO). Het IDO is er voor iedereen die vragen heeft over websites van de overheid. Bijvoorbeeld kwetsbare doelgroepen als ouderen, jongeren, laaggeletterden en nieuwe Nederlanders. Alle betaalde medewerkers in de directe dienstverlening kunnen korte IDO hulpvragen tijdens openingstijden van de Bibliotheek direct beantwoorden. Klanten met vragen die wat meer tijd en aandacht nodig hebben, worden doorgeleid naar de IDO spreekuren. Die spreekuren vinden met ingang van 2023 ook plaats in de kleinere vestigingen. Klanten met vragen die alleen beantwoord kunnen worden met inhoudelijke expertise, op het gebied van bijvoorbeeld belastingen en toeslagen, worden doorverwezen naar lokale partners. Hierover zijn met de partners duidelijke afspraken gemaakt. De Bibliotheek heeft bij het bepalen van de spreekuurtijden en plaatsen gelet op een goede spreiding over de week en de spreekuurmomenten afgestemd op spreekuurtijden van partners. Zo is er in elke gemeente elke dag wel ergens een spreekuur van de Bibliotheek of een partner te bezoeken. Op deze manier helpen we met elkaar de hulpvrager snel en dichtbij.

- **Formulierenbrigade**

In Waddinxveen is, aanvullend op de IDO spreekuren, elke vrijdagochtend een spreekuur van de Formulierenbrigade. De vrijwilligers die deze spreekuren bemensen zijn deskundig op o.a. financieel en juridisch gebied. Zij helpen mensen die vanuit het IDO spreekuur zijn doorverwezen, maar ook inwoners die door de gemeente (aan de balie of via een brief) zijn doorgestuurd, bijvoorbeeld voor hulp bij het aanvragen van de energietoeslag.

Programmering Cultuur

- **Culturele lezingen in samenwerking met partners**

Er zijn in het jaar 2023 weer diverse culturele lezingen georganiseerd. Samen met partners Boekhandel Burger, Dorpshuis Swanla in Zevenhuizen, Het Evertshuis in Bodegraven en Cultuurhuys de Kroon in Waddinxveen. De Bibliotheek heeft de volgende schrijvers mogen ontvangen: Kees Dekker, Ad van Liempt, Wim Daniels, Jochem Uytdehaage, Celal Altuntas, Kluun, Ron en Wilma, Cees Muusse en Arthur Japin.

- **Ambities voor het jaar 2024**

In het jaar 2024 is het streven om het aantal lezingen uit te breiden. In Zuidplas zullen er minstens drie lezingen plaatsvinden, in Waddinxveen eveneens drie en in Bodegraven tenminste twee. We hopen hiermee de zichtbaarheid van de Bibliotheek te vergroten, bij voorkeur in samenwerking met diverse partners.

Factsheet de Bibliotheek De Groene Venen

Overzicht						Aantal leden				Digital Only leden	
	Inwoners	% leden	Bezoekers	Openingstijden	Zelfbediening		2023	2022	2021	2023	2022
Bodegraven *inclusief Nieuwerbrug	21.575	19.6%	71.973	24.5		Bodegraven	4.250	3.949	3.817	80	175
Reeuwijk	10.972	9.3%	33.049	17.5		Reeuwijk	1.026	991	902	E-book abonnementen	
Waarder *inclusief Driebruggen	3.754	2.6%	2.023	4.5		Waarder	101	106	100	2023	2022
Waddinxveen	33.996	19.4%	120.135	31.5	15	Waddinxveen	6.599	5.709	5.241	344	278
Nieuwerkerk	23.139	10.7%	51.225	19.5	3	Nieuwerkerk	2.487	2.358	2.163	BiebApp leden	
Moordrecht	9.010	10.5%	24.243	15		Moordrecht	974	964	896	2023	2022
Zevenhuizen *inclusief Moerkapelle	14.857	9.2%	9.978	21		Zevenhuizen	1.365	1.374	1.290	2.359	2.150
Totaal	117.303		312.626	133.5	18	Totaal	16.802	15.628	14.409		

	2023	2022
Bibliotheken	7	7
Betaalde medewerkers	31 (19.1 FTE)	32 (18.9 FTE)
Vrijwillige medewerkers	388	315
Unieke bezoekers website	18.316	37.906
Volgers		
• Facebook	1.243	1.192
• X	1.414	1.473
• Instagram	625	567
• LinkedIn	353	305

	Bibliotheken op School		Leerlingen		Uitleningen		BoekStart locaties	
	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022
Bodegraven-Reeuwijk	10	10	1.727	1.622	29.965	30.639	7	4
Waddinxveen	5	6	1.428	1.293	15.742	13.959	4	2
Zuidplas	9	9	3.037	2.500	22.388	26.635	7	6
Totaal	24	25	6.192	5.415	68.095	71.233	18	12

	Aantal uitleningen *incl. verleningen			Aantal reserveringen		
	2023	2022	2021	2023	2022	2021
Bodegraven	132.756	137.457	103.906	15.818	16.084	21.303
Reeuwijk	31.266	29.627	23.540	3.810	3.496	5.229
Waarder	6.813	6.732	4.729	1.242	1.263	1.484
Waddinxveen	190.730	189.845	137.282	23.906	22.076	31.350
Nieuwerkerk	78.196	81.672	57.596	7.657	7.790	10.544
Moordrecht	24.634	22.575	15.110	2.136	2.050	3.261
Zevenhuizen	46.399	44.231	34.442	5.646	4.787	6.559
Totaal	510.794	583.372	376.605	60.215	57.546	79.730

	Geregistreerde IDO-vragen		Taalcuristen	
	2023	2022	2023	2022
Bodegraven-Reeuwijk	130 *110 NT1 *20 NT2	71 *63 NT1 *8 NT2	109	80
Waddinxveen	328 *127 NT1 *155 NT2	346 *247 NT1 *247 NT2	209	182
Zuidplas	128 *68 NT1 *60 NT2	108 *73 NT1 *35 NT2	199	181
Totaal	586	525	517	443

	2023	2022
Uitleningen e-books	35.790	37.308
Uitleningen luisterboeken	14.076	13.722

Bezoekers literaire avonden	
2023	2022
425	375